

ת"פ 56228/05/15 - מדינת ישראל נגד מחמד עטיה

בית המשפט המחוזי בירושלים

בפני כב' השופט הבכיר אמנון כהן

ת"פ 56228-05-15 מדינת ישראל נ' עטיה (עציר) 08 יוני 2016

בעניין: מדינת ישראל

ע"י ב"כ עו"ד שירה נתן

המאשימה

נגד

מחמד עטיה (עציר)

ע"י ב"כ עו"ד נאיל זחאלקה

הנאשם

גזר דין

הנאשם, כבן 20, הורשע על פי הודאתו ובמסגרת הסדר טיעון, בכתב אישום מתוקן, בחמישה אישומים כדלקמן:

באישום הראשון נטען, כי החל משנת 2010 גויס הנאשם לארגון הטרוריסטי "החזית העממית לשחרור פלסטין", וכי מאז ועד היום הוא חבר בו. במסגרת חברותו בארגון, פעל הנאשם, בין היתר, כחבר חוליה באזור מגוריו בעיסאווייה, ובמסגרת פעילותו בחוליה, השתתף במפגשים של חברי החוליה. בפגישות אלו, למד הנאשם ביחד עם חבריו על הארגון, ואף פעל לגיוס חברים לארגון. בין היתר, נטל הנאשם חלק בביקורים אצל אסירים משוחררים. בגין מעשיו אלה, הורשע הנאשם בעבירה של חברות בארגון טרוריסטי, בניגוד לסעיף 3 לפקודה למניעת טרור, התש"ח - 1948.

באישום השני הודה הנאשם, כי ביום 16.11.13 קשר קשר יחד עם אחרים ליידות בקבוקי תבערה לעבר בית כנסת בשכונת הגבעה הצרפתית בירושלים, במטרה לגרום לשריפתו, וכי לצורך כך הביא אחד מחבריו בניזין, ויחד עם חבריו הכינו מספר בקבוקי תבערה, אותם נשאו מעיסאווייה עד לשכונת הגבעה הצרפתית. נטען, כי כאשר זיהו הנאשם ואחרים את בית הכנסת "שער רחמים ושמחה", יידו לעברו מספר בקבוקי תבערה במטרה להציתו. אחד מבקבוקי התבערה התלקח והצית חלון של בית כנסת, ובקבוקי תבערה נוספים, בהם בקבוק שהשליך הנאשם, התלקחו ופגעו בקיר בית הכנסת. בגין מעשיו אלה, הורשע הנאשם בעבירות של הצתה, ייצור נשק ונשיאת נשק.

באישום השלישי נטען, כי ביום 2.7.14, התאספו מספר רב של מפרי סדר, אשר חלקם רעולי פנים, ובהם הנאשם, בשכונת עיסאווייה, והתעמתו עם כוחות הביטחון שפעלו במקום. המתפרעים ירו זיקוקים ויידו אבנים לעבר כוחות הביטחון בכוונה לפגוע בהם. הנאשם הודה, כי הוא היה רעול פנים, וכי נטל חלק בהתפרעויות והשליך אבנים לעבר הכוחות במטרה לפגוע בהם. בגין מעשיו אלה, הורשע הנאשם בעבירות של התפרעות וניסיון תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות.

באישום החמישי נטען, כי בחודש אוגוסט 2014, הצטייד הנאשם ב-3 בקבוקי תבערה, אותם לקח למקום בו התרחשו עימותים בין מפרי סדר לבין כוחות הביטחון שפעלו בשכונת עיסאווייה. הנאשם השליך יחד עם אחרים, שחלקם היו רעולי פנים, בקבוקי תבערה לעבר ג'יפ של כוחות הביטחון בכוונה לפגוע בהם. בגין מעשיו אלה, הורשע הנאשם בעבירות של ניסיון הצתה, חבלה בכוונה מחמירה, התפרעות וניסיון תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות.

באישום השישי נטען, כי ביום 20.1.15, ביצעה עיריית ירושלים צו הריסה מנהלי למבנה בשכונת עיסאווייה וכוחות משטרה אבטחו את צוות העירייה שפעל במקום. הנאשם ואחרים, השליכו בקבוקי תבערה לעבר ג'יפ משטרה בכוונה לפגוע בו, ואחד מבקבוקי התבערה שהושלכו, פגע בג'יפ המשטרה והבקבוק התלקח. בגין מעשיו אלה, הורשע הנאשם בעבירות של הצתה, חבלה בכוונה מחמירה וניסיון תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות.

הסדר הטיעון לא התייחס לעניין העונש, והצדדים טענו לעונש באופן חופשי לאחר שהוגש תסקיר מטעם שירות המבחן.

תסקיר שירות המבחן

שירות המבחן ציין, כי הנאשם גדל בסביבה בה נחשף לעיתים קרובות לעימותים בין כוחות הביטחון לבין תושבי המקום, וכי כבר בהיותו כבן 14, לקח חלק פעיל בעימותים ובפעילויות שונות במסגרת ארגון החזית העממית לשחרור פלסטין. הנאשם הודה בפני קצינת המבחן במעשים שיוחסו לו בכתב האישום המתוקן והודיע, כי לא יחזור לבצע עבירות מעין אלו. שירות המבחן התרשם, כי מדובר בנאשם שמגיל צעיר נחשף לסביבה שולית, שחלק משמעותי מחבריה מעורבים בפעילות חבלנית כנגד כוחות הביטחון. בנוסף, העריך שירות המבחן, כי קיימים גורמי סיכון בעניינו של הנאשם לנוכח מעורבותו הארוכה בפעילות תחת ארגון טרור וחשיפתו לעמדות הנותנות לגיטימציה לאלימות כנגד כוחות הביטחון, לצד קושי בבחינה אישית, בלקיחת אחריות על ביצוע עבירות.

בסיכומו של תסקיר, ציין שירות המבחן, כי לנוכח חומרת העבירות ועמדותיו של הנאשם, אין באפשרותו להמליץ על חלופת ענישה או שיקום בקהילה, העשויים להפחית את הסיכון.

בטיעוניה לעונש, הגישה התביעה הצהרת נפגע של המתלונן גד מאיר, מטעם בית הכנסת "שער רחמים ושמחה", אשר נפגע כתוצאה מזריקת בקבוק התבערה לעבר חלון בית הכנסת. מר מאיר ציין, כי אין מדובר באירוע בודד, כי אירועים מסוג זה התרחשו גם בעבר וכי נזקי האירוע הנוכחי מוערכים על ידו ב"כמה אלפי שקלים" (ראה ת/1).

התביעה ביקשה להחמיר בענישה הנוהגת היום בעבירות על רקע לאומני, וציינה, כי מגמה זו עולה גם מתיקוני החקיקה האחרונים (אשר אינם חלים במקרה דנן).

התביעה טענה למתחמי ענישה נפרדים לגבי כל אישום ואישום, וביקשה להטיל על הנאשם "עונש מאסר בפועל דו ספרתי של למעלה מ-10 שנות מאסר".

ב"כ הנאשם, מאידך, הציג גזרי דין בהם, לטענתו, הוטלו עונשים קלים יותר, גם כאשר דובר בכתבי אישום חמורים בהרבה.

כך, לדוגמא, הציג ב"כ הנאשם את ת"פ 9685-06-15, **מדינת ישראל נ' מחמד מחמוד**, במסגרתו אישר בית המשפט המחוזי בירושלים עונש מאסר למשך 71 חודש על נאשם שהורשע עפ"י הודאתו ב-9 אישומים. בין יתר האישומים, צוין, כי דובר בעבירות הצתה, ייצור נשק, נשיאת נשק, ניסיון תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות, התפרעות, שימוש פזיז ורשלני בחומר נפיץ, חבלה בכוונה מחמירה ועוד (גזר דין ביום 28.2.16).

במקרה דנן, נראה לי, כי יהיה זה נכון לקבוע שני מתחמי ענישה בלבד, דהיינו - מתחם ענישה אחד בגין הרשעת הנאשם בעבירה של חברות בארגון טרוריסטי, בניגוד לסעיף 3 לפקודה למניעת טרור, התש"ח - 1948, ומתחם עונש נוסף בגין העבירות האחרות בהן הורשע הנאשם. בעניין זה, ראה ע"פ 5643/14; ע"פ 7738/14, **אחמד עיסא ואח' נ' מדינת ישראל** (פורסם במאגרים ביום 23.6.15):

"דומה, כי ראוי לאפשר פרשנות רחבה דיה להגדרת המונח 'אירוע אחד', אשר תשאיר מתחם להפעלת שיקול דעתו של בית המשפט, וזאת הן בשל שיקולי יעילות עבודתו של בית המשפט, והן לשם הגשמת תכליתו של תיקון 113. בהקשר זה ייאמר, כי קביעת מתחמי ענישה שלא לצורך, עלולה במקרים מסוימים להביא להעלאת רף הענישה באופן שאינו ראוי".

במתן גזר דין זה, נצמד במתווה שנקבע בתיקון 113 לחוק העונשין.

אשר לעבירה של חברות בארגון טרוריסטי - הרי שהערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה הינו ביטחון ושלומו הציבור ובמקרה דנן, מידת הפגיעה בערך החברתי לא הייתה גבוהה.

אשר למדיניות הענישה הנהוגה - בע"פ 4702/15, **מופיד עביד נ' מדינת ישראל** (מיום 20.4.16), אישר בית המשפט העליון מתחם ענישה שבין 10 ל-24 חודשי מאסר.

בית המשפט העליון חזר והדגיש, כי אין להקל ראש גם כאשר הפעילות בארגון הטרור נושאת אופי אזרחי-חברתי, ויפים לעניין זה הדברים שנכתבו על ידי כב' השופטת ע' ארבל, בע"פ 3827/06, **פלוני נ' מדינת ישראל** (פורסם במאגרים מיום 27.3.07):

"הטרור בעידן הנוכחי מתאפיין לא רק בהיותו גלובאלי, אלא גם בתחכום רב, לעיתים במבנה ארגוני מסועף, בפעילות שאינה ספורדית, נקודתית, אלא פעילות ארגונית-שיטתית, לצורכה מוקמות תשתיות רחבות שיאפשרו אימונים, איסוף מודיעין וביצוע פעילות מבצעית, הכל תוך שימוש בטכנולוגיות מתקדמות ועל מנת לייצר פעולות טרור שיגבו מחיר כבד. מפעילות זו יש להוסיף, כי יותר ויותר אנו

עדים לכך שארגוני הטרור משקיעים זמן, מחשבה ומשאבים בפעילות הסברתית ותקשורתית, כמו גם בפעילות בעלת אופי אזרחי, דוגמת פעילות בתחום הסוציאלי וההומניטארי, על מנת ליצור בסיס תמיכה רחב כלל הניתן בקרב האוכלוסייה שבשמה פועל לכאורה ארגון הטרור, ולעודד גיוס פעילים נוספים מתוך אוכלוסייה זו. פעילות נרחבת זו של פעילות הטרור, מותנית בראש ובראשונה בקיומה של תשתית כלכלית איתנה, מבוססת, ושימוש במערכות פיננסיות שיעמדו לרשות ארגוני הטרור למימון פעילותם".

בית המשפט העליון חזר על כך גם בבש"פ 854/07, יונס אבו דקה נ' מדינת ישראל (פורסם במאגרים ביום 8.3.07) בקובעו כדלקמן:

"כבר נפסק, כי פעילות בארגון טרור, גם כשהיא נושאת אופי ארגוני-אזרחי, טומנת בחובה סכנה ממשית לציבור בישראל".

אשר לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, הרי שהפעילויות בארגון הטרור בוצעו על רקע תכנון מוקדם, חלקו היחסי של הנאשם בביצוע העבירה היה רב והנזק שהיה צפוי להיגרם מביצוע העבירה היה עלול להיות גדול מאוד.

המדובר בפעילות ארוכה במסגרת הארגון, כאשר הנאשם אמנם החל בפעילותו במסגרת הארגון בהיותו קטין, אך לאחר מכן, פעל במסגרת ארגון הטרור גם בהיותו בגיר תקופה של כשנתיים.

בנסיבות אלה, אני קובע, כי מתחם העונש ההולם בגין עבירה זו נע בין 14 ל-28 חודשי מאסר.

אשר לעבירות שבוצעו באישומים השני, השלישי, החמישי והשישי - ברור, כי הערך החברתי שנפגע הינו שלום הציבור, ביטחונו והסדר הציבורי. מידת הפגיעה בערך החברתי המוגן, הייתה גדולה. באישום השני בו נזרקו, כאמור, מספר בקבוקי תבערה לעבר בית הכנסת "שער רחמים ושמחה", לאחר שאחד מבקבוקי התבערה התלקח והצית חלון של בית כנסת. כמו כן, נפגע קיר בית הכנסת. גם באישום השישי, כתוצאה מהשלכת בקבוקי התבערה, נפגע ג'יפ משטרה.

אשר למדיניות הענישה הנהוגה - בע"פ 7643/11, **לואי מסוודה נ' מדינת ישראל** (פורסם במאגרים ביום 7.4.13), אישר בית המשפט העליון עונש מאסר למשך 6 שנים לאחר שהמערער הודה והורשע בעבירות של ייצור נשק, חבלה בכוונה מחמירה וניסיון לתקיפת שוטר בנסיבות מחמירות.

בע"פ 2579/14, **מוחמד פרחאת נ' מדינת ישראל** (פורסם במאגרים ביום 25.5.15), אישר בית המשפט העליון עונש מאסר בפועל לתקופה של 6 וחצי שנים, לאחר שהמערער הודה והורשע בעבירות של קשירת קשר לפשע, ייצור נשק וחבלה בכוונה מחמירה.

לעניין התופעה של השלכת בקבוקי תבערה, שיש לראותם כנשק חם לכל דבר ועניין, יפים דבריו של כב' השופט א' רובינשטיין בע"פ 262/06, פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם במאגרים ביום 6.7.06):

"סוג עבירות זה, שעניינן בקבוקי תבערה, מחייב ענישה מחמירה. תוצאותיו של בקבוק תבערה, וכבר היו דברים מעולם, עלולות להיות קשות ביותר, וראוי אפוא שיצא הקול שהענישה בכגון דא לא תהא קלה. ביטחון הציבור אינו יכול להיות הפקר ונתון לאימה, בכביש, בבית חולים, באוניברסיטה, בתחנת הדלק ואלו המקומות עליהם כיוונו המערער וחבריו את מעשיהם".

לאחרונה, החמיר בית המשפט העליון בעונשה של חבורה שקשרה קשר ליידות אבנים ובקבוקי תבערה לעבר מטרות ישראליות ויהודיות בהר הצופים ובגבעה הצרפתית, לרבות השלכת בקבוקי תבערה לעבר בית כנסת ומתנ"ס, וכך כתב כב' השופט נ' סולברג:

"למותר לציין את החומרה הרבה, את המסוכנות - סכנת נפשות, פשוטו כמשמעו - ואת הצורך להרתיע את המשיבים ואחרים שכמותם. ההסלמה מדאיגה, ויש להעניש ביד קשה כדי לעשות לשירות התופעה. ברי, כי מדובר ברקע אידיאולוגי-לאומני-גזעני, והרי זה שיקול חשוב בשיקולי הענישה. יחד עם זאת, עודנו מדברים באנשים צעירים, גם אם אינם קטינים עוד, הרי שעתידיהם לפנייהם, ובד בבד עם יד תקיפה, אין לסתום את הגולל על שיקולי שיקום והתחשבות בנסיבות אישיות".

המשנה לנשיאה, כב' השופט א' רובינשטיין כתב באותו ערעור כדלקמן:

"אין עסקינן כאן במידי אבן בודדת או בקבוק תבערה בודד, מעשים שחומרתם גם היא גבוהה וראויה לענישה. עסקינן בחבורה מאורגנת, ששמה לה למטרה לפגוע בישראלים ויהודים, ושלדאורכ מספר חודשים ביצעה את זממה, כפי שפירט חברי. חסד עשה שוכן שחקים שהעבירות בהן מדובר לא נסתיימו חלילה באובדן חיים... מערכת המשפט צריכה לתרום את חלקה להלימה ולהרתעת הרבים, במיוחד במסכת עבירות חמורות כגון דא, למען יראו ויראו כל בעלי אידיאולוגיית זדון, של פגיעה אלימה בזולת למטרות פוליטיות, יהיו אשר יהיו. אין מנוס מכך ששיקולים לקולא נסוגים בכגון דא. פסק דין זה מטרותו הרתעה, ומכאן ההחמרה ההכרחית".

אשר לנסיבות הקשורות לביצוע העבירה - הרי שמדובר בתכנון שקדם לביצוע העבירות, חלקו היחסי של הנאשם בביצוע העבירות היה משמעותי והנזק שהיה צפוי להיגרם מביצוע העבירות היה עלול להיות חמור הרבה יותר. באישום השני נגרם נזק לבית הכנסת "שער רחמים ושמחה", ובעניין זה גם הוגשה הצהרתו של מר גד מאיר, ובאישום החמישי נפגע ג'יפ משטרה.

הסיבות שהביאו את הנאשם לבצע את העבירות הינן סיבות אידיאולוגיות-פוליטיות, ובכך יש משום נסיבה מחמירה נוספת.

מקובלת עליו עמדת התביעה, כי יש מקום להחמרה בענישה, ואולם, כבר נפסק, כי החמרת הענישה צריכה להיעשות באופן הדרגתי.

בע"פ 2247/10, **שלום ימיני ואח' נ' מדינת ישראל** (פורסם במאגרים ביום 12.1.11), קבע כב' השופט י' עמית כדלקמן:

"ככלל, העלאת רף הענישה צריכה להיעשות בהדרגתיות, תוך בחינה כפולה של רף הענישה הנוהג, הן ביחס לעבירות הקונקרטיות שבפניו, והן ביחס לעבירות אחרות בדיני העונשין".

בית המשפט העליון חזר על ההלכה לפיה העלאתו של רף הענישה צריכה להתבצע בהדרגה, גם בע"פ 6020/10, **מדינת ישראל נ' אייל עדן** (פורסם במאגרים ביום 29.4.13).

בנסיבות אלה, אני קובע, כי מתחם העונש ההולם בגין האישומים 2, 3, 5 ו-6 נע בין 5 ל-9 שנות מאסר.

אשר לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה (כאמור בסעיף 40א לתיקון 113), יש להתחשב בגילו הצעיר של הנאשם, בהודאתו, ובאמור בתסקיר שירות המבחן. כמו כן, יש להתחשב בהיעדר עבר פלילי.

בהתאם לסעיף 40ג(ב), אני מטיל על הנאשם עונש כולל לכל האירועים כדלקמן:

א. מאסר לתקופה של 78 חודש החל מיום מעצרו, דהיינו - 28.4.15.

ב. מאסר על תנאי למשך 18 חודש, ואולם הנאשם לא יישא בעונש זה, אלא אם כן יעבור תוך תקופה של 3 שנים מיום שחרורו על עבירה של חברות בארגון טרוריסטי, או הצתה, לרבות ניסיון להצתה, או ייצור נשק, או נשיאת נשק, או התפרעות, או תקיפת שוטר, לרבות ניסיון לתקיפת שוטר, או חבלה בכוונה מחמירה, ויורשע עלייה.

ג. אני מחייב את הנאשם לפצות את בית הכנסת בסך 2,500 ₪. הסכום יופקד בקופת בית המשפט ויועבר לבית הכנסת עפ"י פרטים שתמסור התביעה.

ד. אני מטיל על הנאשם קנס בסך 8,000 ₪, או מאסר תחתיו למשך 60 יום. הקנס ישולם תוך 120 יום מהיום.

יש לשלוח העתק לשירות המבחן.

זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, ב' בסיוון תשע"ו, 08 ביוני 2016, במעמד הצדדים.